

Broj: 01-624/26
Podgorica, 27.07.2026. godine
MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14), nakon završenog ispitnog postupka po pritužbi XX, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. XX iz X dostavio je pritužbu na rad Osnovnog suda u Podgorici, zbog odugovlačenja postupak u predmetu P.br XXXX/24, a u vezi sa ostvarivanjem prava djeteta.

U pritužbi je između ostalog navedeno: da je postupak radi razvoda braka i vršenja roditeljskog prava između njega i supruge sa kojom ima dijete, pokrenut 2024. godine pred Osnovnim sudom u Podgorici; da je predmet dobio poslovnu oznaku P.br. xxxx/24 i dodijeljen u rad sudiji XX; da je tražena privremena mjera za dijete, imajući u vidu da se protiv majke djeteta vodi više postupaka za nasilje u porodici i da je prvostepenom odlukom oglašena krivom u više predmeta pred Sudom za prekršaje u Podgorici; da se ročišta koja su zakazana za glavnu raspravu, neopravdano odlažu.

Istakao je da je u više navrata podnošen predlog za određivanje privremene mjere da se vršenje roditeljskog prava povjeri ocu i uredi način kontaktiranja djeteta i majke, ali da sud nije odlučio o tom predlogu – predlog podnijet 04.12.2025. godine, zatim 10.02.2026. godine, ali bez odluke iako se radi o postupku hitne prirode. Da je takođe tražio predlog za izuzeće sudije X. koji je odbijen.

Smatra da su odugovlačenjem postupka povrijeđena prava na pravično suđenje u razumnom roku i prava njegovog djeteta.

II Postupanje Zaštitnika

2. Povodom navedene pritužbe, Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i zatražio izjašnjenje od Osnovnog suda u Podgorici.

3. U izjašnjenju predsjednice tog Suda, br. Su IV-1 br. 439/26 od 10.07.2026. godine (Zaštitnik primio 22.07.2026. godine), se između ostalog navodi: da je zatraženo izjašnjenje postupajuće sudije XX koja je navela: da je **rješenjem od 27.12.2024. godine** određena privremena mjera na način što je određen kontakt X X sa mldb, djetetom X X, koja privremena mjera je ukinuta rješenjem Osnovnog suda u Podgorici I.br.29/25 od 01.04.2025. godine, a koja odluka je dostavljena ovom sudu dana 17.04.2025. godine. Nakon toga Sud je rješenjem **P.br.xxxx/24 od 07.05.2025. godine** odredio privremenu mjeru i odredio kontakt mldb. djeteta sa roditeljima na način što će mldb. dijete boraviti kod majke svakog četvrtka od 18,00 časova do nedjelje do 18,00 časova, dok će dijete u period od nedjelje od 18,00 časova do četvrtka do 18,00 boraviti kod oca, s tim što je otac mldb. djeteta dužan da predaje i uzima mldb. dijete. Kako su odnosi između parničnih stranaka izuzetno konfliktni, to je sud radi utvrđivanja činjenice da li parnične stranke kao roditelji mldb. X X, posjeduju roditeljske kapacitete, te s tim u vezi kome se od roditelja može povjeriti dijete na čuvanje i vaspitanje i radi uređenja načina kontakta mldb. djeteta sa roditeljem sa kojim ne zivi, sud rješenjem od 24.01.2025. godine odredio vještačenje po komisiji vještaka; da su spisi predmeta bili u vijeću radi odlučivanja po prigovoru, a

nakon toga u Osnovnom državnom tužilaštvu, jer je u toku bio krivični postupak protiv X Xa zbog produženog krivičnog dijela nasilje u porodici, spisi predmeta su vraćeni ovom sudu 28.04.2025. godine. Kako su spisi predmeta ponovno zatraženi od ODT-a, isti su vraćeni Sudu 30.05.2025.godine. Komisija vještaka je dana 11.02.2026. godine dostavila nalaz i mišljenje u kojem je navedeno da se mlđb.dijete povjeri na čuvanje i vaspitanje majci, a na koji je tužilac XX istakao primjedbe. Komisija vještaka izjašnjavajući se na primjedbe X Xa dana **15.06.2026. godine** je dostavila izjašnjenje. Dakle, kako je u ovoj fazi postupka na pravnoj snazi privremena mjera P.br.xxxx/24 od 07.05.2025. godine, kojom je uređen kontakt mlđb. djeteta sa roditeljima, to sudija smatra da su neosnovani navodi da sud nije odlučio o privremenoj mjeri. Da o predlogu za određivanje privremene mjere X X, kojim je tražio da se mlđb. dijete njemu povjeri, sud nije odlučivao, sa razloga što *nije hitne prirode*, a ovo tim prije što u ovoj fazi postupka isti nije dokazao da je u interesu mlđb. djeteta da bude povjereno njemu na čuvanje i vaspitanje, a tim prije što je na pravnoj snazi privremena mjera P.br.xxxx/24 od 07.05.2025.godine. Da je XX rješenjem Suda za prekršaje u Podgorici, odeljenje u Danilovgradu PP.br.249/23-30 od 13.04.2023. godine oglašen krivim zbog učinjenog prekršaja iz čl.36 i čl.8 Zakona o zaštiti nasilja u porodici, te da je isti presudom ovog suda K.br. 127/25 oglašen krivim za krivično djelo nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici iz čl.220 st. 1 KZ CG. Da je takodje, s druge strane i tužena X X rješenjem Suda za prekršaje u Podgorici PP.br.xxxx/25-44 od 30.01.2026. godine oglašena krivim, zbog učinjenog prekršaja iz čl.36 st.2 u vezi st.1 tač.1 i 3 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Predsjednica Suda ističe da postupajući po predmetnoj pritužbi, nakon izvršenog uvida u spise predmeta poslovne oznake P.br.xxxx/24 i izjašnjenje postupajuće sudije, potvrđuju se navodi sudije u pogledu njenog postupanja u navedenom predmetu; da je obaveza je sudija da o predmetu spora odluče na osnovu sopstvene procjene činjenica, u skladu sa savjesnim tumačenjem i primjenom propisa, te bez ograničenja i uticaja bilo koje grane vlasti, društvenih grupa i pojedinaca, kao i da sude i odlučuju samostalno i nezavisno, shodno odredbi čl. 2 st. 1 Zakona o sudskom savjetu i sudijama (Sl.list CG br.11/2015,28/2015 i 42/2018). Da, kao sudija i predsjednica suda, shodno Etičkom kodeksu sudija (Sl.list CG br.16/2014 i 24/2015) imam profesionalnu i etičku obavezu da se uzdržim od davanja mišljenja o predmetima i sudskim postupcima koji su u toku, kao i o odlukama sudova, te bez zakonskih ovlašćenja da utičem na tok postupka, odnosno rukovođenje raspravom, a što je dužnost i obaveza sudije, shodno Zakonu o Sudskom savjetu i sudijama. Naime imajući u vidu odredbu čl.357 st.1 Porodičnog zakona (Sl.list Crne Gore br.1/2007, 53/2016 i 76/2020) koja propisuje da je u sporu za vršenje roditeljskog prava sud uvijek dužan da se rukovodi najboljim interesom djeteta, te odredbu čl. 361 navedenog zakona koja propisuje dužnost suda da prije donošenja odluke o vršenju roditeljskog prava zatraži nalaz i stručno mišljenje od organa starateljstva, porodičnog savjetovaništa ili druge specijalizovane ustanove, nalazi da se sa gore iznijetog stanja u spisima predmeta oznake P.br.xxxx/24 ne može govoriti o odugovlačenju postupka i nepostupanju suda, pri činjenici da u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima pored raspravnog važi i istražno načelo, pa tako sud može utvrđivati činjenice i kada one nisu sporne među strankama, a može i samostalno istraživati činjenice koje nije iznijela nijedna stranka, a sve u cilju zaštite najboljeg interesa djeteta, odnosno djece. Naime, činjenica je da sudija o predlogu za određivanje privremene mjere od 04.12.2025. godine i 10.02.2026. godine još uvijek nije odučila, međutim imajući u vidu čl. 317 b Porodičnog zakona, kojim je propisano da prilikom donošenja odluke koja se tiče djeteta, sud, uzimajući u obzir sve okolnosti i opravdane interese svih učesnika, vodi računa da odluka koju donosi u najvećoj mjeri doprinosi ostvarivanju najboljeg interesa djeteta, to je ista težila donošenju najpravičnije mjere, uzimajući u obzir sve relevante činjenice i dokaze, kako bi zaštitila interese djeteta, dok u spisima predmeta egzistira privremena mjera **od 07.05.2025. godine** kojom je uređen kontakt mlđb. djeteta sa roditeljima. Na kraju se navodi da u predmetnom postupku još uvijek nije donijeta odluka, dok je sledeće ročište zakazano za 16.07.2026. godine.

III Utvrđene činjenice

4. Iz pritužbe i izjašnjenja i raspoložive dokumentacije, proizilazi:

- ✓ Da podnosilac pritužbe iz zajednice sa X X ima sina XX (2022);
- ✓ Da je zbog neslaganja i konfliktnih odnosa između partnera prestala zajednica života i majka se sa djetetom odselila iz stana gdje su zajedno živjeli;

- ✓ da je u oktobru 2024. godine iniciran postupak radi razvoda braka i vršenja roditeljskog prava pred Osnovnim sudom u Podgorici i predmet je dobio poslovnu oznaku P.br. xxxx/24;
- ✓ da je 27.12.2024. godine, Osnovni sud u Podgorici donio rješenje – odredio je privremenu mjeru radi kontakta djeteta sa ocem, koja je ukinuta rješenjem tog suda I.br. 29/25 od 1.04.2025. godine;
- ✓ da je nakon toga Osnovni sud u Podgorici **7.05.2025. godine** odredio privremenu mjeru radi kontakta djeteta i roditelja, na način što će dijete boraviti kod majke svakog četvrtka od 18 do nedjelje do 18 h, a u periodu od nedjelje u 18 h do četvrtka u 18 h boraviti kod oca;
- ✓ da je **24.01.2025. godine** Sud odredio vještačenje po timu sudskih vještaka;
- ✓ da su jedan period spisi predmeta bili u vijeću radi odlučivanja o prigovoru, kod Osnovnog državnog tužilaštva jer je u toku bio krivični postupak protiv podnosioca pritužbe zbog krivičnog djela nasilje u porodici;
- ✓ da je 1.10.2025. godine podnosilac pritužbe tražio izuzeće postupajuće sudije,
- ✓ da je 3.10.2025. godine podnosilac pritužbe u postupku tražio donošenje privremene mjere o načinu uređenje ličnih odnosa djeteta i oca – u dijelu modaliteta viđanja, tražeći da period od nedjelje do četvrtka dijete provodi kod oca, a od četvrtka do nedjelje kod majke;
- ✓ da je 27.10.2025. godine, predsjednica Osnovnog suda u Podgorici odbila zahtjev za izuzeće postupajuće sudije;
- ✓ da je **4.12.2025. godine** podnosilac pritužbe podnio predlog za donošenje privremene mjere radi vršenja roditeljskog prava i uređenje ličnih odnosa do okončanja parnice,;
- ✓ da je **10.02.2026. godine** podnosilac pritužbe podnio predlog za određivanje privremene mjere radi vršenja roditeljskog prava i kontakata u kontrolisanim uslovima, ističući da postoje okolnosti upitne po bezbjednost djeteta;
- ✓ da je Komisija vještaka 11.02.2026. godine dostavila Sudu nalaz i mišljenje u kojem se navodi da se dijete povjeri na čuvanje i vaspitanje majci;
- ✓ da je podnosilac pritužbe na pomenuto mišljenje i nalaz istakao primjedbe, na koje su se izjasnili vještaci 15.06.2026. godine;
- ✓ da je u porodici bilo prijavljivano nasilje i podnosilac pritužbe je 2023. godine oglašen krivim za nasilje u porodici odlukom Suda za prekršaje Podgorica;
- ✓ da se protiv X X vodio prekršajni postupak pred Sudom za prekršaje u Podgorici, radi nasilja u porodici i ista je u tri slučaja oglašena krivom (od 30.01.2026. godine, 02.03.2026. godine, od 09.03.2026. godine);
- ✓ da se podnosilac pritužbe radi zaštite prava djeteta obraćao Centru za socijalni rad Podgorica (19.09.2025. godine, 17.11.2025. godine, 1.12.2025. godine)
- ✓ da Osnovni sud u Podgorici nije odlučio o predlogu za donošenje privremene mjere o kontaktima od 3.10.2025. godine iz razloga što je na pravnoj snazi privremena mjera od 7.05.2025. godine, koja reguliše kontakte roditelja i djeteta;
- ✓ da taj Sud nije odlučio o predlogu za donošenje privremene mjere o vršenju roditeljskog prava od 4.12.2025. godine, i od 10.02.2026. godine, ističući da prije donošenja odluke treba da pribavi nalaz i stručno mišljenje organa starateljstva, porodičnog savjetovišta ili druge specijalizovane ustanove;
- ✓ da u izjašnjenju Suda nije navedeno da li je po podnošenju predloga za donošenje privremene mjere od 4.12.2025. godine, i ako jeste kada, traženo izjašnjenje nadležnog centra za socijalni rad, porodičnog savjetovišta, osim što je, pribavljen nalaz i mišljenje tima vještaka;
- ✓ da Sud nije donio odluku o predlozima za donošenje privremene mjere podnosioca pritužbe koji se tiču načina vršenja roditeljskog prava.

IV Relevantni propisi

5. Ustavom Crne Gore („Sl. list CG“ br.1/7, 38/13) utvrđeno je:

Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva. (čl. 9)

„Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom. (čl. 32)

Dijete uživa prava i slobode primjerno njegovom uzrastu i zrelosti.“(Član 74/1)

6. Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama utvrđeno je:

«Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj odgovornosti protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.»(Čl. 6 stav 1)

7. Konvencijom o pravima djeteta UN-a utvrđuje se:

„U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja.

Države-potpisnice uzimaju na sebe da osiguraju djetetu zaštitu i brigu koja je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca zakonski odgovornih za njega, i da bi se ovo postiglo, preduzeće sve zakonske i upravne mjere. (Član 3. stav 1 i 2)

Strane ugovornice se obavezuju da poštuju pravo djeteta na očuvanje identiteta, uključujući državljanstvo, ime i porodične odnose u skladu sa zakonom, bez nezakonitog miješanja. (čl. 8/1)

Strane ugovornice će poštovati pravo djeteta odvojenog od jednog ili oba roditelja da redovno održava lične odnose i neposredne kontakte sa oba roditelja, osim ako je to u suprotnosti sa najboljim interesima djeteta (čl. 9/3)

8. Evropskom konvencijom o ostvarivanju dječijih prava (Savjet Evrope), propisano je:

„U postupcima koji se tiču djeteta **sudski organ postupa hitno**, kako bi se izbjegla nepotrebna odlaganja i obezbijedili postupci kojima se osigurava brzo sprovođenje donijetih odluka.

Sudski organi su ovlašćeni da u hitnim slučajevima, kad je to potrebno, donesu odluke koje odmah postaju izvršne.“(čl. 7)

9. Zakonom o sudovima ("Službeni list Crne Gore", br. 011/15 od 12.03.2015, 076/20 od 28.07.2020, 054/24 od 11.06.2024, 064/26), propisano je:

Svako ima pravo na nepristrasno suđenje u razumnom roku i da u njegovoj pravnoj stvari, nezavisno od stranaka i svojstva pravne stvari, sudi sudija određen slučajnom dodjelom predmeta.. (čl. 5)

Radom suda rukovodi predsjednik suda.

Predsjednik suda organizuje rad u sudu, vrši raspored poslova i preduzima mjere radi urednog i blagovremenog izvršavanja poslova u sudu. (čl. 30 stav 1 i 2)

10. Zakon o parničnom postupku ("Službeni list RCG", br. 22/04, .."Sl. list CG", br. 073/10 , ...108/21 od , 012/26, 098/26) propisuje:

Sud je dužan da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova i da onemoguću svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

Ako stranke, umješači, njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici, sa namjerom da naškode drugome ili s ciljem koji je u suprotnosti sa dobrim običajima, savjesnošću i poštenjem, zloupotrebljavaju prava koja su im priznata ovim zakonom, sud može izreći novčanu kaznu ili druge mjere koje su određene ovim zakonom. (čl. 11)

11. Porodični zakon Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 1/2007 i "Sl. list CG", br. 53/2016 i 76/2020) propisuje:

Postupak u vezi sa porodičnim odnosima **hitan je ako se odnosi na dijete ili roditelja koji vrši roditeljsko pravo.**

U postupku u vezi sa porodičnim odnosima iz stava 1 ovog člana tužba se ne dostavlja tuženom na odgovor. Postupak iz stava 1 ovog člana sud će, po pravilu, sprovesti na najviše dva ročišta.

Prvo ročište zakazuje se tako da se održi u roku od 15 dana od dana kada su tužba ili predlog primljeni u sudu.

Drugostepeni sud dužan je da donese odluku u roku od 30 dana od dana kada mu je dostavljena žalba.

Odluka o predlogu za određivanje privremene mjere mora se donijeti u roku od tri dana. (čl. 317)

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima sud može po službenoj dužnosti odrediti jednu ili više privremenih mjera za zaštitu djeteta, ako ocijeni da je to potrebno radi blagovremene zaštite prava i interesa djeteta.

U pogledu uslova i postupka za određivanje privremenih mjera iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje. (čl. 317a)

U postupcima u vezi sa porodičnim odnosima, sud može, ako ocijeni da to zahtijeva intenzitet konflikta između djeteta i roditelja ili između roditelja, postaviti djetetu **lice za podršku**, i to djetetu mlađem od 14 godina života bez njegove saglasnosti, a djetetu starijem od 14 godina života uz njegovu saglasnost.

Lice za podršku postavlja se sa liste lica za podršku koju utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo). (čl. 317v)

U sporu za zaštitu prava djeteta i u sporu za vršenje roditeljskog prava sud je uvijek dužan da se rukovodi najboljim interesom djeteta. Ako sud procijeni da u sporu za zaštitu prava djeteta ili u sporu za vršenje roditeljskog prava dijete kao stranka nije zastupano na odgovarajući način, dužan je da djetetu postavi privremenog zastupnika. (član 357 st 1 i 2)

U sporovima za izdržavanje djece i djece nad kojom je produženo roditeljsko pravo, kao i u drugim sporovima u kojima se po službenoj dužnosti odlučuje o izdržavanju ove djece, sud po službenoj dužnosti određuje privremene mjere radi davanja izdržavanja, ako u izdržavanju djeteta ne učestvuju oba roditelja sa odgovarajućim doprinosom.

U sporovima za zakonsko izdržavanje punoljetnih sposobnih lica sud može odrediti privremene mjere za njihovo izdržavanje samo na zahtjev tražioca izdržavanja. (čl 369/1 i 2)

12. Zakon o izvršenju i obezbjeđenju ("Službeni list Crne Gore", br. 036/11 od 27.07.2011, 028/14 od 04.07.2014, 020/15 od 24.04.2015, 022/17 od 03.04.2017, 076/17 od 17.11.2017, 025/19 i 70/26)

Postupak izvršenja i postupak obezbjeđenja su hitni.

Predmeti se uzimaju u rad redom kako su primljeni, osim ako priroda potraživanja ili posebne okolnosti zahtijevaju da se postupi drukčije. (Član 6)

13. Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Sl. list CG“ br 42/11 i 32/14) propisano je:

Zaštitnik/ca je ovlašćen/a da postupa po pritužbama koje se odnose na rad sudova u slučaju odugovlačenja postupka, zloupotrebe procesnih ovlašćenja ili neizvršavanja sudskih odluka. (čl. 147)

Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije djeluje na način što: ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje. (čl. 20)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (čl. 41)

V Zaključna ocjena

15. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka konstatovano je da Osnovni sud u Podgorici, preduzima aktivnosti u predmetu radi razvoda braka i vršenja roditeljskog prava koji je iniciran 2024. godine i koji još uvijek nije okončan. Cjeneći da je u tom predmetu Sud 7.05.2025. godine, donio odluku o privremenoj mjeri koja je još uvijek na snazi i koja uređuje način ostvarivanja kontakata djeteta i roditelja (dijete provodi vrijeme naizmjenično sa jednim i drugim roditeljem) kao i mesto preuzimanja djeteta, Zaštitnik u tom dijelu nije mogao utvrditi da je povrijeđeno pravo podnosioca pritužbe na suđenje u razumnom roku, imajući u vidu činjenicu da je sud preduzimao i preduzima mjere i radnje u cilju okončanja tog postupka.

Kada je riječ o neodlučivanju o predlogu za određivanje privremene mjere od 4.12.2025. godine i 10.02.2026. godine, čija se izreka odnosi na vršenje roditeljskog prava a ne samo na kontakte, smatramo da je Sud bio dužan da donese odluku o tome bez odlaganja. Nedonošenje odluke o predlogu za donošenje privremene mjere više od pet mjeseci, predstavlja povredu prava djeteta i prava podnosioca pritužbe na pravično suđenje

u razumnom roku iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i pravo na dom i porodicu iz člana 8 pomenute Konvencije¹.

16. Zaštitnik podsjeća da sporovi u vezi sa porodičnim odnosima spadaju u odlučivanje o građanskim pravima u smislu odredbe člana 6 Konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, koji je iz tog razloga primjenjiv u sudskom postupku u ovom slučaju. Dalje, Zaštitnik naglašava da se dužina nekog postupka mora cijeliti u svjetlu okolnosti konkretnog predmeta uzevši u obzir kriterijume koji su predviđeni u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava a naročito složenost predmeta, ponašanje strana i relevantnih organa vlasti i značaj predmeta spora za podnositeljku predstavke².

17. Konstatuje se da su međusobni odnosi između supružnika X i X X koji imaju sina XX. (2022) veoma narušeni i konfliktni, te da je krajem 2024. godine, pokrenut postupak kod Osnovnog suda u Podgorici radi razvoda braka i vršenja roditeljskog prava nad djetetom.

Imajući u vidu da Osnovni sud u Podgorici, u izjašnjenju nije istakao koliko je održano/odloženo ročišta u parnici za razvod braka i vršenje roditeljskog prava, kako bi mogao cijeliti dinamiku iste, a kako Zaštitnik djeluje na način što ukazuje predlaže ili preporučuje, Zaštitnik

UKAZUJE

Osnovnom sudu u Podgorici da u daljem toku postupka u parnici **P.br. xxxx/24** preduzme mjere i radnje kako bi se postupak razvoda braka, vršenja roditeljskog prava, izdržavanja, okončao bez nepotrebnog odlaganja i kako bi se onemogućila svaka eventualna zloupotreba prava u postupku.

18. U postupku je traženo donošenje privremene mjera radi kontakta djeteta i oca, imajući u vidu da dijete stanuje sa majkom nakon prekida zajednice života. Sud je 27.12.2024. godine donio odluku o privremenoj mjeri, koja je potom ukinuta odlukom vijeća Suda od 1.04.2025. godine, a Osnovni sud u Podgorici donio je rešenje privremenoj mjeri o uređenju ličnih odnosa, **7.05.2025. godine**, koje je i danas na snazi. Zapaža se da je Sud u januaru 2025. godine tražio sprovođenje vještačenja po timu vještaka odgovarajuće struke, koje je okončano 11.02.2026. godine, nakon više od godinu dana. Nesporno je da su ovakva vještačenja kompleksna i složena, da ih sprovodi više stručnih lica te da u svim slučajevima kao i u visokokonfliktnim razvodima braka iziskuju odgovoran i pažljiv pristup, međutim, smatramo da trajanje više od godinu dana, za predmete koji su *hitni*, relativno dug period, i na isti je Sud bio u obavezi da ukaže vještacima.

19. Od pokretanja postupka pred sudom, prošlo je više od godinu i šest mjeseci, a uočava se da su se u međuvremenu, odnosi između partnera usložnili. Partneri su međusobno podnosili prijave za nasilje u porodici još od 2023. godine kada je, prema izjašnjenju Osnovnog suda u Podgorici, oglašen krivim podnosilac pritužbe odlukom suda za prekršaje u Podgorici (Zaštitniku nije dostavljena odluka), a 2026. godine oglašena je krivom X X u tri predmeta kod tog suda (u dva slučaja je oštećeni bio njen suprug XX, a u jednom slučaju njegova majka).

Podnosilac pritužbe, smatrajući da se situacija promijenila u odnosu na život i zdravlje djeteta usled postupanja i zdravstvenog stanja majke, u februaru 2026. godine, podnio je predlog za donošenje privremene mjere radi povjeravanja djeteta i kontakata sa majkom u kontrolisanim uslovima. Osnovni sud u Podgorici nije odlučio o predlogu podnosioca do danas, pravdajući se time da je na snazi privremena mjera o kontaktima i da o ovom predlogu nije odlučio jer nije hitne prirode. Ova konstatacija Osnovnog suda u Podgorici nije prihvatljiva, imajući u vidu da je postupak u vezi sa porodičnim odnosima **hitan ako se odnosi na dijete ili roditelja koji vrši roditeljsko pravo**. Istovremeno Konvencija SE o ostvarivanju dječjih prava³ propisuje da se u postupcima koji se tiču djeteta sudski organ postupa **hitno**, kako bi se izbjegla nepotrebna odlaganja i obezbijedili postupci kojima se osigurava brzo sprovođenje donijetih odluka.

¹ Mijušković protiv Crne Gore (Predstavka br. 49337/07)

² Mikulić protiv Hrvatske

³ "Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 008/10)

20. Praksa Evropskog suda za ljudska prava ukazuje da je obaveza svih nadležnih organa da preduzmu sve neophodne mjere i radnje da bi izvršenje sudskih odluka u vezi sa djecom, sproveli blagovremeno i u skladu sa specifičnim okolnostima svakog predmeta.⁴ Podsjećamo da najbolji interes djece zahtjeva da se u ovakvim postupcima blagovremeno reaguje. S tim u vezi podsjećamo na stav Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu koji u određenim predmetima naglašava da protek vremena može imati nepopravljive posljedice na porodične odnose odnosno na odnose djeteta i roditelja sa kojim ne stanuje⁵.

21. Osnovni princip UN Konvencije o pravima djeteta (član 3) obavezuje države članice da se u svim aktivnostima i postupcima, koji se tiču djece, rukovode najboljim interesom djeteta. Države potpisnice Konvencije obavezuju se primjenom načela zaštite najboljeg interesa da će odgovarajućim mjerama osigurati takvu zaštitu djeteta kakva mu je potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i dužnosti njegovih roditelja, staratelja ili drugih osoba koje su za dijete odgovorne.

Sud koji sprovodi postupak, shodno propisima ima mogućnost da preduzima aktivnosti radi zaštite prava i najboljeg interesa djeteta. Takođe, u postupku u vezi sa porodičnim odnosima sud može utvrđivati činjenice i kada one nijesu među strankama sporne, a može i samostalno istraživati činjenice koje nijedna stranka nije iznijela. Zapaža se u konkretnom slučaju da između djeteta i njegovih zakonskih zastupnika – oba roditelja, postoje suprotstavljeni interesi, pa se postavlja pitanje njegovog adekvatnog zastupanja, a time i zaštite. Podsjećamo da Porodični zakon propisuje da ako između djeteta i njegovog zakonskog zastupnika postoje suprotni interesi, djetetu se postavlja kolizijski staratelj da ga zastupa. Takođe Sud može postaviti lice za podršku u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima, ako ocijeni da to zahtijeva intenzitet konflikta između djeteta i roditelja ili između roditelja.

22. Prema međunarodnim i nacionalnim propisima obavezu posebne zaštite i neuskraćivanja prava djeteta imaju svi, od države, preko nadležnih organa do roditelja. Stoga, poremećeni odnosi i učestali konflikti koji postoje između supružnika i njihovi suprotstavljeni interesi ne smiju biti nikako ispred prava i interesa djeteta.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u cilju ostvarivanja najboljeg interesa djeteta,

P R E P O R U Č U J E

OSNOVNOM SUDU U PODGORICI

- **da u predmetu P.br. xxxx/24 bez daljeg odlaganja, odluči o predlogu podnosioca pritužbe za donošenje privremene mjere od 10.02.2026. godine;**

Sud je dužan da u roku od 30 dana, od dana prijema ovog mišljenja dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Snežana Mijušković**

D-na:

- podnosiocu pritužbe

X X -

- Osnovni sud u Podgorici

- a/a

⁴ V.A.M. protiv Srbije, (Predstavka br. 39177/05)

⁵ Ignaccio-Zenide protiv Rumunije, Karadžić protiv Hrvatske, Bajrami protiv Albanije